

NONES

ENTITENTIE

M. Moſe Agypto defcripta
Innitate donata. G. N.

... qui liberarum Hebreicarum studijs
sum in primis gratus; sed & alii
non inutili utrumque fructu
conspicimus.

INTABRIGIA

... libri omnium Typographorum

MDCCLXIX.

928

2010:117.1
CORPORATE STAMP
EX-47

Viris literarum & virtutum ornati specta-
tissimis, Collegii in Academia Cantabri-
giensi sacrae & individuz Trinitati
dicati, Magistro, Senioribus,
& Professoribus.

<i>Samueli Brooks sacra The- ologie Doctori, Magistro Collegii dignissimo,</i>	<i>Samueli Collins pro- fiso Coll. Regius sacra Theol. Profess. Regio,</i>
<i>Thomae Hutton Vicemagi- stro,</i>	<i>Thomas Whalley Doctori Theol.</i>
<i>Ambrofio Aitwood Doctori.</i>	<i>Thomas Adams,</i>
<i>Susanni Hiscox,</i>	<i>Henrico Godi Doctori Th.</i>
<i>Antonio Sleep,</i>	<i>Petro Alison,</i>
<i>Roberto Medcalf Doctori.</i>	<i>Roberto Crichton Orat.</i>
<i>Theol. Regio Professoribus</i>	<i>Academia Regio Profe- sori Hutton, fulvillius Graces,</i>

*G. N. Fausta novi amici auspicio revera, his conatu-
sionum primicium humillime dedicat.*

Reverendissimo & dilectissimo viro Senni
Brooks Sacro Theologico Doctori, Re-
giae maiestati à sacris, Collegii
Sanctæ & individuæ
Trinitatis magistro
meritissimo.

Pro Ximia tua virtus (Prefecte Dignissime) tantam
apud omnes expectationem creavit, ut mihi hoc
facile persuadet: Si ea contigisset felicitas, me
sub tuis auspiciis literarum tyrocinium fecisse,
pluribus nominibus obstrictus, Prefecto Collegii Sanctæ &
individuæ Trinitati dicati, quoscumque conatus meos ad-
dixissem. Utcunque, quanti illud sit, quod sacris hisce studiis
debea, velim omnibus innotescat: Qui ad Academiam tenerz
admodum ætatis, idque vix clementarius accessi, hic eam
institutionem obdoui, ut me temporis transacti jam post
odobanum non poenitem. Herculi (et aīunt) dux olim vice
se se objecerunt: una virtus, voluptatis altera: Hoc Herculi
Jovis fatuedito contigerit: Unicam virtutis viam sequen-
dam mihi, si non propria indoles vestris præceptis confirma-
ta suadeat, at gravis imperat necessitas. Erat quidem, unde
alias sedes sperarem: Sed nunc, nisi inexpectatio suspectias
ferat tua salutaris opera, mihi illuc commigrandum esse vi-
deo; ubi illa vel ingratias dediscenda sunt, quibus nimis per-
velim diutius inhærente. Ad quascunque oras me tandem ad-
dixerit numen propitium, ædes sacre & individuæ Trinitati
præsidio nobiles, formatrices illas animorum accuratas,
optimarumque artium, & linguarum nutrices atque corde re-
positas semper servabit.

Dignitatis tua studioſissimus
G. N.

Interpres Lectori.

Anones Poenitentie. Tractatum ultimum pri-
mi è quatuordecim libris, quos R. Moses Maimo-
nides in opus quadripartitum digessit, latmè ver-
timus: unde perspicias, quamnam de poenitentia
sententiam Judzi tueantur. Quæ illis sunt nobiscum com-
munia, licet ad confirmationem doctrinæ nostræ non deside-
rentur, ad ejusdem tamen illustrationem non erunt inutilia:
Quæ Judaismi propria sunt, pius Christianus sine monitione
vitaverit: Si quid ambiguum occurrit, quod tibi minus arri-
deat, noli mihi de eo litem intender: Interpretis officio fun-
ctus sum, quantum posui. Nè tamen id cuiquam imperito
periculum intentet, pro antidoto assumere poterit, quod cla-
ssissimus Buxtorfius, non minus de pietate, quam de doctrina
celebrandus, in versione *Doctoris Perplexorum* ab ipso edita
sapienter inculcat. Monitionem passim in eo libro habes, & pre-
cipue ad marginem pag. 380. Hisce verbis, N.B. Quod
auctor ex communi gentis sue errore liberum arbitrium
faciat, &c. Ut verbo dicam: Illud semper animo tencas,
quod ex Homero alludentes, fronti hujus opusculi affigen-
dum curavimus, οὐ γάρ τολλε μὴ ἐδαί μεμυγμένα, τολλε
αὐταὶ αὐγα. Ea à se invicem distinguere, hic tuus labor erit,
huc tua gloria. Istorum fac memineris, & valebis.

Artestatio Censorum.

Ibellum hunc R. Meyfis Maimonidis perlatus, in quo multa ad penitentie doctrinam illustrandum, et que non vulgaria repetimus. Sed in 5. & 6. sc. naturam nostram ex Adami lapsu instruimus. Iesam supponens, numquamque ex solis viribus liberi arbitrii se ex aequo ad bonum & malum inclinare posse vire P. lagii statuit; Patriciam item, & ad Deum concordem non esse donum Dei, sed ipsius humani arbitrii passum dicit. Nec mirum est hincum Iudaeum in iustum erroris incidere. Quia zamen in eis plurima lectione digna occurserunt, typis manari posse censens.

CANONES DE POENITENTIA.

Argumentum horum Canonum Præceptum unicum est, idq; affirmativum, ut Peccatorum Domino penitentiam agens, peccata sua confiteatur. Hujus præcepti explicatio una cum fundametis, quæ cum illo, & illius causâ discutenda occurruunt, in sequentibus capitibus habetur.

CAP. I.

Iquis vel unum ex omnibus mandatis affirmativis, aut negativis, sive de industris, sive ex errore transgressionis, penitentiam de illo agat, ad confessionem coram Deo benedictio obstringitur: Et hoc illud est quod dicitur. *"Verba tua in confiteantur Regi."* Numb. 5, 6.

Confitentur penitentes fratres: Hoc similitio verbalis est, estq; Præceptum affirmativum.

Quomodo sit Confessio? *Obseruare, Divinum, Peccata tuorum versus regis: Inconfessum sum etenim te: haec, et illa, quae: Non nesciun et ceteris factis peccaverit, spernum puderit, non quod sequeatur in postumus confessione. Invenient Confessionis fundationem, oblationem: Et quod quis in eo magis copidius, de proficitus sumit, ad coniuncturam habetur.*

Similiter qui se secundum oblationibus pro peccato, et de libato, et sacerdote fiant, cum oblatione efficiant pro peccato, quod ex errore, vel de industris admisimus, pro oblatione secundum sacerdotem non consequuntur, donec possimus

3. *Canones de Pœnitentia.*

tiam egerint, & confessione verbali confitentur : Quia dicitur

* Lev.5.5. * *Et confessus fuerit illud, in quo peccavit. Sic quisquis morte a consistorio, aut plagiis condemnatur, expiationem non consequitur per mortem & plagiis illas, donec pœnitentiam egerit, & confessus fuerit : Sic deniq; qui proximum suum violat, vel bonis ejus damnum affert, quamvis restituerit, & reddiderit, quanti damnum aestimatur, non tamen expiacione consequitur, donec confessus fuerit, & ab hujusmodi fa-*

* Num.5.6. *Etis recedat in perpetuum : Quia dicitur, * Ex omni peccato, quod contra hominem fieri solet.*

4.

Super hircum emissum, quoniam ille expiatio erat toti

Israeli, summus Sacerdos confitebatur verbis totius Israe-
* Lev.6.21 *lis : Dicitur enim, * Et confitebitur omnes iniquitates filiorum Israel.*

5.

Hircus emissus expiat omnes transgressiones ; quæ contra legem fiunt, sive leviora, sive graviora ; sive de industria, sive ex errore commissa ; sive nota peccanti, sive ignota fuerint ; de illis omnibus expiatio obtinetur per hircum emissum, & hoc, pœnitentiam si egerit. Quod si pœnitentiam non egerit, hircus emissus non expiat, nisi leviora solummodo. *Sed quæ leviora sunt ? Quæ graviora ?* Graviora sunt, unde homines reatum incurvant mortis a Consistorio inferendæ, vel excommunicationis : & quamvis juramentis vanis & falsis non impender excommunicatio, sunt etiam illa è gravioribus. Quæ contra reliqua præcepta negativa committuntur, & contra affirmativa, de quibus non est excommunicatio, Leviora sunt.

Quo tempore autem nec Sanctuarium permanet, nec altare habemus, nulla extat expiatio, nisi Pœnitentia : Pœnitentia illa est, quæ omnia peccata expiat : Sit licet quisquam impius per totam vitam, qui in novissimis pœnitentiam egerit, non illi memoratur quicquam de iniquitate ejus : Quia dicitur

* Ezecl.33.12. *Et Impietas impii non nocabit eis, in quacumque die surrexus fuerit ab impietate sua : Quin & ipsa metus dies expiacionis expiat eos, qui pœnitentiam agunt : Quia dicitur,*

* Lev.16.21. *In hac die erit expiatio vestri.*

7.

Quamvis Pœnitentia expiat omnia peccata, & ipsa dies expiacionis

expiationis expiat, peccatorum alia exemplò expiantur, alia non nisi post tempus definitum: *E.G.* Si transgrediatur quispiam præceptum aliquod affirmativum, cui non impendet excommunicatione, & pœnitentiam egerit, non è loco suo dilicet, quin remissio ei indulgetur: & de his dicitur, *Con-^{tra} Jer. 3, 22; vertimini filii avertentes, & sanabo aversiones vestras.*

Transgressus est præceptum negativum, cui nec excommunicatione debetur, nec mors à Consistorio infligenda, & pœnitentiam agit? Pœnitentia suspensa manet, & dies expiationis expiat: & de iis dicitur, *In hac die expiatio erit vestri.* *Si transgredio ejusmodi est, quæ meretur excommunicationem, vel mortem à Consistorio adjudicandam, & de illa pœnitentiam egerit, ipsamet pœnitentia, & dies expiationis in suspensu manent, & castigationes, quæ ipsum invadunt, absolvunt illi expiationem: Neque unquam illi absolvitur perfecta expiatio, donec illum invaserint castigationes: & hi sunt, de quibus dicitur, Visitabo in virga iniquitates eorum.* *Psal. 89, 32*

Quæ omnia dicta intelligenda sunt de eo, qui transgrediendo nomen Dei non profanavit: Nam Deum profanans, quamvis pœnitentiam egerit, quamvis, ipso in pœnitentia sua persistente, dies expiationis advocetur, & castigationes eum invaserint: non tamen perfectam expiationem consequitur, donec moritur: Sed Pœnitentia, & Dies expiationis, & castigationes, tria hæc in suspenso manent, & mors expiationem facit: Quia dicitur, *Et revelata est in auribus meis vox Domini exercituum, &c. Si dimittetur iniquitas hæc vobis, donec moriamini.* *Isa. 23, 54*

C A P. II:

Quam tandem est Pœnitentia perfecta? Cum quis ad manum habet, quo prius peccavit, & jam penes ipsum est, idem perpetrare, recedens tamen illud non committit pœnitentia causâ, neque timore cohibitus, nec defectu virium. *V.G.* Qui cum muliere illegitimè consuevit, nec in multo potest solus est cum eadem sola, ipse adhuc in amore

Capitulare de Poenitentia.

ejus persistans, & corporis viribus valens, & in eodem etiam loco, ubi prius consueverat, recedit tamen & non peccat: Hic perfectè poenitens est: & hoc illud est, quod à Solomone dicitur, * *Memento Creatoris tui in diebus iuventutis tuis.*

*Eccl. 12.1.

2.

Quia etiam si poenitentiam non egreditur ante senectutem, & quo tempore fieri non potest, ut illud perpetret, quod prius commiserat, quamvis in hac poenitentia parum laudis est, prodest tamen illi, & ipse Poenitentis tenuum obtinet: Si etiam per totam vitam peccet, in die autem mortis poenitentia agat, & monitur in sua poenitentia, remittuntur illi iniuriantes omnes: Quia dicitur, * *Antequam renobrescantur Sol, & Lumen & Stella & Luna, & revertantur nubes post pluviam. Hac certè dies mortis est, & à capite repetendum est, si metuenerit Creatoris sui, & ante mortem poenitentiam egreditur, remitti illi peccata.*

*Eccl. 12.2.

3.

Quid autem est Poenitentia? In hoc sita est, ut Peccator relinquit peccatum suum, à cogitatione sua removeat, & ex corde suo statuat, se illud ultra non admissurum: Quia dicitur, * *Derelinquet impius viam suam, & vir iniquus cogitationes suae: tunc illius poenitentia ejus, in quo peccavit:* *Jer. 31. 19 *Quia dicitur, Postquam enim me convertisti, Poenitentia mea: tunc denique se ad idem peccatum rursus in perpetuum non convertit, cum vocet in testimonium, qui scrutatur absconditus: Quia dicitur, Nec dicimus ultra, Domini nostri, opera manuum nostrorum. Sec. Oportet insuper illum labiis ea proficeri, quæ secum ex corde statuit.*

4.

Quicunque verbis confitetur, & ex corde non statuit peccatum derelinquere: ecce hic ei similis est, qui lavat, & manu reptile immundum retinet: Neque enim quicquam prodest lavatio, donec reptile abjecterit: Et hoc illud est, quod a Sa- *Psa. 28.13. picus illo dicitur, * *Qui autem confessus fuerit, & relinquerit, misericordiam consequietur: Quia & oportet, ut pec- *Exo. 32.38. cato speciem recusat: Quia dicitur, Obscuru Domine, Prospere populus isto peccatum maximum, fecerumque filii Dei a terra.*

Inter

Canones de Pénitentia.

Inter opera poenitentiae est, ut, qui poenitentiam agit, jugiter coram Domino clamet, lachrymis contendens, & supplicationibus; ut eleemosynas pro facultatibus suis distribuat; ut ab eo, in quo peccavit, quam longissime recedat; ut nomen suum mutet, hunc in modum, *Ego jam alius sum, non ille, quis ista facinora perpetravit*: Ut opera sua universa in melius commutet, & in viam rectam: utque a sedibus suis transeat tanquam in voluntarium exilium: Quia exilium expiat iniquitatem, faciens, ut quis depresso sit animo, mitis & humilis spiritu.

Eximia laus est poenitentiam agenti, ut publicè confiteatur, iniquitates suas toti cœtu indicans, & delicta, quæ in proximum admisit, aliis aperiens hunc in modum, *Revera peccavi in N. N. (virum nominans) & haec vel illa faci: Ecce autem me vobis, nunc convertor & me facti pauperem.* Qui vero præsuperbia non indicat, sed abscondit iniquitates suas, illi perfecta non est poenitentia: Quia dicitur, ^{*Pro. 8.13} *Qui abscondit sceleram suam, non dirigitur.*

Hæc dicta intelligenda sunt de peccatis, quæ in proximum admittantur: Verum in transgressionibus, quæ sunt hominis in Deum, non necesse est cuiquam seipsum propalare: Quia inimicu[m] perficit frontis est, illiusmodi peccata revelare: Sed in conspectu Dei poenitentiam agit, & coram illo peccata hæc speciam remittit: coram cœtu autem publico verbis generalibus, & implicitè confiteatur: Et quidam illi inter maximas bona est, quod non palam reveletur iniquitas ejus: Quia dicitur, ^{*Psal. 32.1.} *Basti quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum se- et a sunt percessæ.*

Quamvis Pénitentia & clamor perpetuò apta sunt, per decem tamen dies inter caput anni & diem expiacionis sunt longè aptissima: admittuntur enim exempliè nam hoc est, quod dicitur, ^{*Isa. 55.6.} *Quarite Dominum, dñe inveneri potest.* Quod dictum intelligendum est de viro singulari: Quia quandocunq[ue] tota congregatio penitentiam agit, & clamor perfecto corde exaudiuntur: & hoc illud est quod dicitur, ^{*Deut. 4.7.} *Si dñe Dominus Deus tuus erit ad te, cum cunctis clamoribus tuis.*

Canones de Pœnitentia.

9.

Expiationis Dies pœnitentia tempus statutum est omnibus tum singularibus, tum toti cœtui; Quin & hic Israeli terminus est remissionis, & venie, & ideo tenentur omnes pœnitentiam agere, & confiteri die expiationis. Præceptum de Confessione die expiationis peragenda hoc est, ut incipiat quis à vespere diei præcedentis, priusquam comedit (Quia forsan in cœna suffocabitur, antequam confessus est) & quamvis ante cœnam confessus est, iterum tamen confitebitur nocte diei expiationis precibus nocturnis: dein etiam iterum precibus maturinis: tum precibus illis sub meridiem superadditis: deinde precibus vespertinis: & illis denique quæ ad occasum solis recitantur. *Ubinam Confessio additur?* A singulari quidem post preces finitas: At à Ministro Synagogæ in mediis precibus ad precatiunculam quartam.

10.

•Psal. 51.5.

Confessionis formula, quâ utitur totus Populus Israe lis, hac est, *Verum nos peccavimus, &c.*; Istud Confessionis funda mentum est & Substantia. Peccata, quæ quis confessus est die Expiationis hujus anni, iterum confitetur diebus expiationis annorum sequentium, quamvis in pœnitentia permanescerit: Quia dicitur, **Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & Peccatum meum contra me est semper.*

11.

Nec pœnitentia, nec dies expiationis expiat nisi illa peccata, quæ inter hominem & Deum sunt, ut cum quis vetitum comedit, coitum illicitum expertus est, & similia: Verum peccata, quæ homini sunt in proximum, ut qui proximum violaverit, probris læserit, vel spoliaverit, hæc, & hujusmodi nunquam remittuntur, donec & quanti damnum estimatur, tantum proximo restituat, & cum insuper placaverit.

12.

Quamvis proximo restituit nummos, quorum condemnatur, oportet etiam proximum placet, & ab illo petat, ut velit ipse peccatum remittere: etiam ubi proximum non nisi verbis læserit, oportet proximum pacificare, & suppliciter rogarre, ut velit ipse remittere: Abnuit Proximus illi remittere? assumit sibi tres convenas homines ē vicinia, qui apud eum intercedant, & ab eo petant: Non placatur illorum petitio ne? Idem secundo repetit, & tertio: Si tunc etiam abnuc-

sit,

Ganones de Pœnitentia:

rit, mittit eum, & discedit: Hic enim qui non remittit, Pec-
cator est: Quod si fuerit herus ejus, discedit, & reddit etiam
vel millies, donec ipsi remiserit.

Non licet homini adeò crudelem esse, ut nolit pacificari,
sed potius facilis sit ad benevolentiam, ad iram tardus: & quo
tempore peccator ab eo remissionem petit, remittat illi corde
perfecto, & lubente animo: Etiamsi ipsi inimicus fuerit, &
peccata in ipsum sepius repetierit, non tamen vindictam sui-
met, nec iram servabit. Hæc indeoles est illorum, qui sunt ex
Israelitico semine, & corde recto: At Samaritani cultores
stellarum & planetarum, corde incircumcisi, non sic: Ira illo-
rum in æternum servatur. Sic de Gabeonitis quia remittere,
& pacificari nolebant, dicitur, *Porro Gabeonite non erant*^{2.} *Sam.21.*
de filiis Israel.

13

2.

Cum quis in proximum peccavit, si proximus moritur,
priusquam ab eo remissionem petuit, tum assumptis decem
viris, & in defuncti sepulchrum positis, coram iis dicit: *Pec-
cavi in Dominum Deum Israelis, & in hunc N.N.* (virum
nominans) *Quia illi feci hac & hujusmodi.* Quod si illi ex
damno æstimato nummi debentur, illos hæredibus ejus re-
stituat. Quinam sint hæredes ejus non novit? illos in Con-
sistorio reponat, & confiteatur.

14

C A P. III.

OMNES & singuli in genere humano habent & merita, &
demerita: Cujus merita pluris sunt, quam demerita,
Justus est: Cujus demerita pluris, quam merita, Impius: In
quo hæc dimidiatim in æquilibrio ex utraque parte pendent,
Mediocris. Similiter & urbs, in qua incolarum merita exce-
dunt demerita, ecce Justa est: Si vero merita eorum à deme-
ritis exceduntur, en ista est impia: Eadem etiam ratio est to-
tius mundi.

Cujus demerita excedunt merita ejus, in impietate sua è
vestigio moritur: Quia dicitur, ** Propter excessum iniquitatis* ^{3.} *Hos.9.7.*
en. Similiter & urbs cuius demerita excedunt, perit è vesti-

B 4

gio:

*Gen.8.20 gio: *Quia clamor Sodomorum & Gomor-
raorum Extedit. Sic & mundus universus si demerita vi-
ventium plura sunt meritis est vestigio destruuntur: Quia dici-
tur, Et visitat Deus, quod Excessit malitia hominis.*

*Gen.6.5.

3.

*1.Reg.14.

13.

*Eccl.9.18

4.

*Eze.33.12 in eternum memorabitur: *Quia dicitur, Justitia Justi non
liberabit eum in die pravaricationis sue: non hoc dicitur nisi
de eo, quem piget meritorum precedentium.*

5.

Quemadmodum appenduntur merita tuusque hominis
cum demeritis, die quam moritur: Sic singulis annis in festo
capitis anni demerita omnium, & singulorum in mundo vi-
ventium cum meritis appenduntur. Qui Justus deprehendi-
tur, in vitam obsignatur: Qui impius, obsignatur in mortem:
Mediocres in suspensu manent usque ad diem expiacionis:
Siquis eorum pénitentiam agit, obsignatur in vitam: Si
minus, obsignatur in mortem.

6.

Quamvis tubæ clangor ab initio anni, decretum sit scri-
ptum, tamen est, quod exinde innuitur, ac si diceretur, *Sar-
cinae dormientes de sonno vestro, & dormitantes ex vigiliate è
sopore vestro: Perscrutamini opera vestra, & convertimini
per pénitentiam: Mementote Creatoris vestri, qui veritatis
ubili, eam vanitatibus secuti permissuisti: qui per totam
statim oboratus in vano, & inani, quod vobis non proderit,
nec vos liberabit, respicite animas vestras, vita & opera
respicite,*

Canones de P^{re}nitentia.

respicite, & derelinquere unusquisque vestrum viam suam
malam, & cogitationem suam, qua bona non est.

Idcirco unicuique expedit, ut seipsum per totum annum
contempletur, tanquam dimidiatim insontem, dimidiatim
reum; sic & mundum universum ex altera aqua parte inson-
tem, ex altera parte reum. Peccatum unum admisit? ecce se-
ipsum, & universum mundum pr^{ae}ponderare facit versus
lancem reatus, & sibi perniciem parit: Præceptum unum
præsticit? Seipsum pr^{ae}ponderare facit, & mundum universum
versus lancem absolutionis, sibiique, & omni viventi salutem,
& liberationem conciliat: Quia dicitur, * *Justus autem fumus mundi est: hoc inde dicitur, quod Justitia universum versus absolutionem pr^{ae}ponderare facit, & mundum excidio liberat.*

Hanc ob rem, consueverunt tota domus Israels ab initio
anni ad diem expiationis, frequentiores esse in eleemosynis
distribuendis; & bonis operibus edendis, & præceptis præ-
standis diligentius incumbere, quam omnibus aliis diebus
anni. Consueverunt etiam cuncti decem illis diebus de nocte
surgere, & in synagogis orare, precationibus & supplicatio-
nibus intenti, usque duem dies illuccescere.

Quin tempore demerita cuiusquam cum meritis appen-
duntur, illi non imputatur demeritum, quo primum peccavit,
nec quo secundum, sed tertium, & deinceps. Si deprehen-
duntur demerita à tertio & deinceps excedere merita e ius,
duo illa priora adjunguntur, & sententia contra eum fertur
de omnibus: Quod si deprehenduntur merita e ius opponi de-
meritis, quæ à tertio sunt & deinceps, tum removentur illi
omnia demerita sensim, & sigillatim: Quoniam tertium pro
primo reputabatur, cum duo ab initio remitti supponuntur;
& sic quartum, jam primum est, postquam tertium remitti-
tur, & sic usque ad finem.

Hæc dicta intelligenda sunt de singulari: Quia dicitur, * *Ecco
hoc omnia operatur Deus tribus vicibus cum singulis: Job 33. 20.*

Verum Congregationi in suspenso est peccatum primum, se-
cundum, & tertium: Quiadicitar, * *Super tribus sceleribus Amos 2. 6.*

Canones de Poenitentia.

110 *Igitur, & super quatuor non converti a me. Ex quando illis demerita ad ipsum modum supplicantur, supplicatio illis ordinanda est a quarto, & deinceps.*

111

Si in numero illorum demeritorum, quae sunt altera pars hominis mediocris, hujusmodi peccatum fuerit, quod per totam vitam phylacteria non induit, Mediocris ille judicatur secundum peccatum suum, & tamen restat illi portio in seculo venturo: Similiter & impii omnes, quosum peccata excedunt, judicantur secundum peccata sua, & portionem habentes in seculo venturo: nam toti Israeli est portio in seculo

*Ils. 50. 21. venturo, non obstantibus peccatis eorum. Quia dicitur, * Populus autem tuus omnes justi, in seculo tu eris ab omnibus separatus. Tertia hinc parabolicè fumitur pro terra viventium, id est, seculum venturum. Sic, qui inter gentes seculares pri-
12*

12

*Qui non habent portionem in seculo venturo, sed extin-
duntur, & perirent, & propter gravitatem impietatis, & pec-
cati eorum, in seculum & secula seculorum judicantur, hi
sunt: 3 Epicurei. 3 Negantes legem. 3 Negantes resurrectionem à mortuis, & adventum Redemptoris. 4 Totum aliquem
accetum peccare facientes. 5 Separantes se a confitundinibus Congregationis. 6 Peccata palam commitentes clara manu,
ut Joakim. 7 Tradidores fratrum Israelitarum. 8 Qui terro-
rem Congregationi incurvant, & in non Dei causa. 9 Effusio-
res sanguinis. 10 Obrestatores. 11 Denique qui preputium
sibi contrahit.*

13

*Quinque hi ex Israeletis dicuntur *hostes regidentes*. Qui
dicit non esse Deum, nec esse, qui mundum regat: Qui dicit
mundum quidem regi, sed à duobus, vel pluribus: Qui dicit
esse quidem Dominum unum, sed cum stellam esse, & ad cer-
tam figuram determinari: Qui dicit illum non esse solum pri-
mum & fundatum aliis omnibus: Qui colit stellam aliquam preter eum, quae ipse media traxit inter eum, & Do-
minum mundi; quisquisque horum quinque est, qui *Egre-
diens* dicitur.*

14

*Hæ tres ex Israeli sunt, quos Epicureos vocamus: Qui
affirant*

Canones de Premitentia.

asserit Prophetiam prorsus non esse, nec cognitionem, quae à Creatore in cor hominis inspiceretur: Qui negat Prophetiam Mosis Doctoris nostri: Qui asserit Creatorem opera hominum non cognoscere; Singuli ex his tribus sunt Epicurei.

Hi tres Israelitæ negant legem: Qui asserit legem non esse divinitus datam, imò qui dixerit vel versiculum unum, vel verbum unum à Mose prolatum esse ex proprio sensu, eccè is negat legem: Item qui negat expositionem legis, i.e. *Kabalam*, vel legem oralem. Et qui refellit interpretationes *Kabala*, ut Sadok & Baithos. Tertio denique qui asserit Creatorem mandatum hoc mandato alio commutasse, & jampridem cessasse legem hauc, quamvis fuerit divinitus data; unusquisque horum trium Israelita est, qui negat legem.

Transgressores legis ex Israelitis, qui *κατ ἑξοχη*, dicuntur, duorum sunt generum: Qui transgressione aliquā unū transgressor est: & qui transgreditur totam legem. Insignis transgressor transgressione unā is est, qui obfirmavit seipsum ad transgressionem aliquam perpetrandam de industria, & in illa publicus & assiduus est: sit licet transgressio illa, in censu peccati levioris, ut qui semper consuevit vestem ex lino & lana textam induere, vel angulos barbae circumcidere: Praecepum enim hoc irritum est, & quasi ē mundo eradicatur, quantum in hoc homine est: & hic insignis transgressor est in hac re, idque, si ad irritandum faciat.

Transgressor in totam legem, ut qui transit ad mores concilium stellas, & Planetas, quo tempore decreta contra Iudeos promulgantur: Qui Idololatris illis adharet & dicit, Quid emolumenii mīni erit Israelitis adhucero, qui burillas sunt & exigit: Idololatris illis, qui prevalent, multa fuisse est, me adjungere. Hic transgressor est in totam legem.

Qui multitudinem peccare faciunt, quomodo sese habent? Ejusdem rationis est, & qui peccare facit in re gravi, ut Joram, Sadok & Baithos; & qui peccare facit in re levi, etiam vel ad intermittendum praecopum affirmativum: Ieque in idem rationis est, Qui cogit alios ad peccandum, ut Manasses, qui interfiebat Israelitas, donec Idololatriam amplectentur,

Canones de Pœnitentia.

19 rentur, & qui seducit alios, & suadendo impellit.

20

Qui separat se se ab exercitiis congregationis, quamvis transgressionem aliam non admisit, nisi quod se se junxit a cœtu Israëlis, nec præcepta inter illos observans, nec afflictionibus eorum se se inserens, nec jejunia eorum jejunans; sed suam singularis affectans viam, in qua incedit (tanquam unus ex Samaritanis terra) quasi ipse ex cœtu Israëlis non esset, huic non est portio in seculo venturo.

21

Qui peccata committit clatâ manu, ut Joakim, sive levia sint illa peccata, sive graviora, non habet portionem in seculo venturo: & hic est, qui dicitur aperire faciem suam aduersus legem quoniam frontem perflicuit, & faciem aperuit, & rubore non suffunditur ad verba legis.

22

Isti duo traditores sunt: Qui tradit socium suum in manus Samaritanorum, ut interficiant, vel cœdant eum: & qui bona socii sui in manus Samaritanorum tradit, vel etiam in manus Raptoris, qui instar Samaritani est: Neutri horum est portio in seculo venturo.

23

Terrorum Congregationi incutiens, sedque non Dei causâ, is est, qui dominum in Congregationem vi exercet, unde ab eo multum timent & contremiscunt, cum ipse suam folius gloriam intendit, & totum molimen ejus non tendit ad gloriam Dei. Omnes & singuli horum viginti & quatuor, quos recensuimus, licet ex Israële sunt, non tamen portionem habent in seculo venturo.

24

Sunt & peccata illis multò leviiora, de quibus tamen sapientes nostri dicere solent, illos, qui in iis consuecant, non habere portionem in seculo venturo: At hoc in majorem terrorum dicitur, ut eod longius ab iis recedatur, & magis sibi caveant homines. Sunt autem ista: Qui nomen derisorium imponit socio: Qui socium nomine derisorio ab aliis impo- sito compellar: Qui socium in publico pudefacit: Qui gloriam sibi struit ex ignorantia socii sui: Qui discipulos sapientum despiciuntur habet: Qui contemnit Doctorem suum: Qui contemnit dies festos: Qui profanat sacra.

25

Hac dieta accipienda sunt, nulli horum esse portionem in seculo.

seculo venturo, cum moritur sine pœnitentia: Quod si conversus est ab impietate sua, & moritur pœnitens; ecce is harass est seculi venturi: Neque enim quicquam tibi est, quod coram pœnitentia stare potest, & illi resistere: Etiam qui per totam vitam negavit Deum, & in novissimis pœnitentiam egit, habet portionem in seculo venturo: Quia dicitur, * Pa- * Isa. 37.19.
cem ei, qui longè est, & quis propè, dixit Dominus, & sanavi eum.

Omnis impii, prævaricatores, insignes transgressores, & horum similes, qui pœnitentiâ convertuntur sive in aperto, sive in occulto, in gratiam admittuntur: Quia dicitur, * Con- * Jer. 13.5.
vertimini filii aversi: Etsi adhuc aversus est, Conversus tan-
tum in abscondito, non in aperto, in gratiam recipitur per
pœnitentiam.

C A P. I I I I.

Quartuor & viginti sunt Pœnitentia impedimenta: Ex quibus quatuor adeò gravia peccata sunt, ut, qui vel unum eorum admiserit, illi propter peccati gravitatem non impertiat *Sanctus Benedictus* resipiscendi poten-
tiam: Sunt autem hæc quæ sequuntur: 1. Qui facit mul-
titudinem peccare; & in censu hujus peccati est, qui impedit
multitudinem, quod minus mandatum præsent: 2. Qui di-
vertit fratrem suum à probatis moribus, ut Pellicator priva-
torum, & Seductor publicus: 3. Qui videt filium suum ado-
lescere, & excrescere in malum, & non cohibet eum: Siquidem cum filius in ejus potestate sit; illum si cohibuisset, eva-
sisset ex illo malo, unde deprehenditur tanquam peccare fa-
ciens filium suum; et in censu hujus peccati est, quisquis po-
testatem habet cohibendi alios, sive singulares, sive multitu-
dinem, & illos non cohibet, sed relinquit in offendiculo
conum: 4. Qui dicit, *Peccabo, & sum pœnitentiam agam;*
et in horum numero est, qui dicit, *Peccabo, & dies expiatio-
nis me expiabit.*

Præterea ex his impedimentis quinque sunt, quæ admissa

Canones de Poenitentia.

xxv.

viam obstruunt poenitentiae eorum, à quibus admissa sunt: & sunt hæc quæ sequuntur. 1. Qui scipsum separat à Congregatione: quoniam cùm poenitentiam agunt, ipse cùm illis vnde non intereat, nec cùm illis particeps est meriti quod operantur. 2. Qui controversionem movet contradicta sapientiam: Controversia enim ipsi in causa erit, ut secedat ab illis, priusquam cognoscat rationem poenitentie. 3. Qui irridet mandata: Cùm enim mandata ipsi vilia videntur, caueat persequetur, nec persistabit: & mandata si non præster, quomodo merabitur? 4. Qui contumaciter Doctorem suum: hoc enim Doctori molestiam creat, & cum perturbat, quod à Ghezai factum est: Doctor autem à discipulo perturbatus non poterit discipulum docere, & in via veritatis institueret. 5. Qui odit reprehensiones, ecce hic nullum sibi reliquum fecit ad poenitentiam aditum: Reprehensio enim poenitentiam parit: Cùm enim cùpiam peccata indicantur, & pudore suffunditur, ad poenitentiam conver-

* Deut.9.7. Etter: *Quia dicitur, * Memento & nō obliviscaris, quoniam modo ad iracundiam provocaveris: Item, * Et nō dodes vorbis Dominus cor: Item, * Popule astute, & insipiens: Sic etiam Isaiae reprehendit Israhelitam dicta, * Kagenta peccatrici. Gagnovit Bos possessorum suorum, * Scivit enim quia durus es tu. Sic & mandavit illi Deus, ut reprehenderet peccatores: Dicitur enim, * Clama, nō cesses: Et similiter Prophetæ omnes Israelem reprehenderunt, donec per poenitentiam converterentur. Idcirco oportet, ut singulis congregationibus Israeli præficiatur vir sapientia celebris, &ate proœctus, à juventute sua Deum timens, & gregi suo charis, qui homines publicè reprehendat: Qui autem reprehensiones edidit, ad hunc non accederet, nec verbis ejus auctorabat, & ideo in peccatis suis persistabit, quoniam ipsi bona videntur.*

Ex his item impedimentis quaque solum, quæ si a quopiam admittantur, fieri non potest, ut de his agat poenitentiam, quæ omnibus suis numeris absoluta sit: Quoniam peccata sunt hominis in proximum, & qui illa comittit, non novit proximum, in quem peccavit, ut restitucionem faciat, vel ab illo

illo remissionem sibi perat. Sunt autem haec: 1. Qui male-
dicit multitudini, non uni alicui determinato, a quo absolu-
tionem peteret. 2. Qui cum fure communicat, quia non no-
vit cujusnam sit hoc vel illud furto raptum: Fur enim a variis
furatur, quod is sibi allatum accipit: quinetiam quia furem
in furtis suis confirmat, & cum peccare facit. 3. Qui pordi-
tam invenit, & non proclamat publicè, ut rem domino re-
stituat: post aliquod tempus interjectum, cum peccantem
agit, non novit hominem, cui res restituenda est. 4. Qui pe-
scit se spoliis Pauperum, Orphanorum, & Viduarum: Quia
hujus generis homines impotentes, parum noti, & celebres
de una urbe in aliam migrant, nec est, qui illos observet, un-
de cognosceret, cujusnam spolium sit, ut illud ei restituat.
5. Qui accipit munus ad inclinandum judicium, non novit
quousque pertingat inclinatio ista, & quanta sit vis ejus, ut
restitutionem faceret: nam haec res (quod dici solet) pedes
habet: quinetiam quod reum in injuria confirmat, & cum
peccare facit.

Ex illis item sunt, quæ cùm à quopiam committuntur, non
facile ei evenire solet, ut de illis penitentiam agat, quia ple-
risque Levia videntur, unde in illa incidentia peccar, & tamen
putat illud peccatum non esse. Sunt vero ista: 1. Comedens
de cœna, quæ tantilla est, ut ipsi domino cœna non sufficiat:
Quia haec particula rapina est, at ipse putat se non peccare,
at enim, *Comedit aliquantulum, sed apsè comedente.* 2. Qui
utitur pignore pauperis: Pignus enim pauperis, non aliud fe-
rè est, solet, quam securis, vel ligos: de illis autem apud se co-
gitat, *Nihil deteriora sunt, & ecce non rapui illa.* 3. Qui
actum turpitudinis cogitatione suâ perpetrare solet, ipse sibi
persuadet nihil est in eo mali: *Quid enim (inquit) num cor-
ubni cum muliere? num propter eam dormiuit?* Et ipse
parum cogitat quam grave scelus sit aspectus oculorum, &
aspectum oculorum ad ipsum actum turpitudinis perpetrans-
dum tandem deducere, et quod ideo dicatur, *Et non se. Num est
quoniam cogitationes vestras, & oculos vestros.* 4. Qui ho-
norem sibi auctoratum ex ignominia proximi, apud se cogi-
tar,

tar, non esse illud peccatum, quia proximus ejus illuc non adest, nec ad eum pervenit ignominia, unde pudore suffunderetur; sed tantum res a se pulchre gestas, & sapientiam suam cum operibus, & sapientiam proximi contulit, ut exinde constet ipsi honorem deberi, proximum verò vilem esse.

5. Qui insolentes suspicatur, apud se cogitat, se non peccare: quia dicit, *Quid in eum admisi? quid enim? mera suspicio est: forte rem perpetravit, forte non perpetravit.* Et ipse parum cogitat, hoc ejusmodi celus esse, quod insolente apud ipsum pro reo statuit.

Ex illis denique quinque sunt, quæ si quis perpetraverit, illa semper sectabitur, & ab iis agrè recedet: Et ideo oportet hominem ab illis imprimis caverere, nè forte incidat in ea: Sunt enim illa omnia mores pravi admodum: Et hæc illa sunt, *Delatio, Obtrectatio, Iracundia, Cacoethia*, quæ omnia in deteriorem partem interpretatur, & *consortium cum impiis*: Qui enim impius se adjungit, opera ejus dicit, & illa animo suo impressa habet: Et hoc illud est, quod dicitur,

* *Amicus stritorum similis efficietur.* Suprà autem in tractatu de habitibus moralibus illa explicavimus, quibus infistere, & se in illis affiduè exercere uniusque oporeat, nedium, qui pénitentiam profitetur.

Quamvis hæc omnia, & horum similia pénitentiam regardare solent, non tamen eam prorsus impossibilem redundunt; sed si quis de iis pénitentiam egerit, Pénitentis titulum obtinet, & habet portionem in seculo venturo.

C A P. V.

Potestas libera unicuique data est: Si vult inclinare se ad bonum, & esse justus, penes ipsum est: Si vult se ad malum inclinare, & esse impius, & hoc ipsum penes est: Hoc illud est, quod in lege scribitur, * *Ecce homo tanquam singularis, ex seipso habet scire bonum & malum;* quasi diceret, Ecce species hæc humana in mundo singularis, & sola est, nec datur secunda, quæ ejus similis sit hac in re, ut a seipso ex proprio

*Gen.3.22

*Homo in se

dedit ex

cibis. Para-

porasse Omnes.

proprio consilio, & cogitatione bonum & malum sciat, in alterntro horum faciens, quod ipse elegerit, cùm non sit, qui eum impedit, quò minus bonum vel malum faciat: & si quidem res ita scel habet, *Nè forte mittat manum suam, &c.

Nè tibi mentem subeat ejus, quod dicunt insulsi inter gentes seculi, & plerique etiam ex face plebis Israeliticæ, *Sanctum Benedictum illum decernere de quolibet à principio nativitatis suæ, ut justus sit, vel impius. Non sic se res habet: verum unicuique convenit, ut vel justus sit, tanquam Moses Doctor noster, vel impius tanquam Jeroboam: vel sapiens, vel ignarus: vel mitis, vel crudelis: vel avarus, vel prodigus: & sic in omnibus reliquis habitibus. Non est, qui eum cogat, nec qui decernat de eo, nec est, qui trahat eum in alterum ex hisce duobus habitibus: Sed ipse à se, & ex proprio consilio ad eam viam inclinat, quam ipse sibi insistendam elegerit: & hoc illud est quod à Jeremia dicitur, *Ex ore altissimi non egredientur mala, & bona: quasi diceret, Creatorem non decernere de quoquam, ut bonus sit, neque etiam, ut sit malus.*

Postquam hoc pro comperto habetur: Peccator ipse est, qui seipsum pervertit, & ideo ei convenit, ut lamentetur, & plangat de peccatis, & de eo quod in animam suam admisit anima suæ malum retribuens: & hoc illud est, quod deinceps scriptum sequitur, *Quid murmurabit homo vivens, &c. *Ver. 39. Respondens autem ait: Postquam libera potestas nobis data est, & ex nobis fecimus mala omnia: convenit nobis, ut per pœnitentiam convertamur impietatem nostram relinquentes, quia libera potestas nobis, jam in manibus nostris sita est: hoc illud est, quod deinceps scribitur, *Scrutemur vias nostras, *Ver. 45. & queramus, & pœnitentia convertamur. Hoc magnum Fundamentum est, Estque hoc Columna legis, & præcepti: Quia dicitur, *Considera quod hodie proposuerim in conspectu tuo vitam. Scribitur etiam, *En propono in conspectu vestro hodie: Perinde ac si diceret, liberam potestatem vobis in manus vestras datam esse, & quodcunque quis ad faciendum elegerit ex operibus humanis, illud ipsum facere,

Deut. 32, 29

five bonum fuerit, five malum : ob hoc idem dicitur, * *Quis dicit eostalem habere mentem?* quasi dicoretur, Creatorem non cogit homines, nec de illis decernere, ut faciant bonum, vel malum; sed sis utrinque ex aequo commis- sum esse.

4.

Si de qualibet decerneret Deus, ut esset justus aut impius; vel siquid foret aliud quod cuiusdam ab ipso ortu inservit, vel ad certam aliquam viam, vel ad certam aliquem habitum, vel ad certam aliquod malum, vel ad certam aliquam actionem traheret eum, quod ad fontem suam fingunt insulsi astrologi: *Qui sic?* quod nobis preceptum datum est per Prophetas: *Hoc facio, illud fugio: Bonas facite vias vestras, & nolite incedere post impietatem vestram:* modis de aliis quoque iudicium ab ipso orta decernuntur, vel nativitas, prout ex horoscopo constat, cum illic trahat, unde vel latitudinem linguem recedere ipse sit impossibile: *Quis legi tecum locus erit? Quo jure? Quo iudicio peccata exigeretur ab impiis, aut justo punitio retribueretur? Qui iudicat omnes terram, non faciet iudicium?*

5.

Mal. 1, 3

Noli autem mirari, nec dicas, *Quomodo homo facit quicquid voluntatis, ipsi operibus nesciisque ex aquo commisit?* Aliud enim est num homo faciet in mundo quicquam, quod non faciat in mundum illud quod mundum possidet, sed prout voluntatem ejus: Atque i scriptura testatur illum: * *Quicunque voluntate facere et in celo, et in terra. Scias Deum omnino pro voluntate sua facere, quamvis opera nostra nobis utriusque ex aequo coenfittantur. Num queris qui hoc fecit? quem admodum verum opifex vult ignem, & aerem sursum ascenderet, aquam & terram descendere deorsum; orbem iterum converti circulariter, & reliquias creaturas mundi illum interpretum sequi, quem ipse velit: Sic etiam vult libertatem hominis penitus hominem esse: unde omnia opera ejus ipse utrinque ex aequo committuntur, & non est, quod cum eoz, nec est, quod trahat, sed ipse homo a se, & ex consilio suo, quod ipse dedit Deus, facit, quicunque ab homine fieri possunt: Ideo judicatur secundum operas sua; si facit bonum, bono*

hono compensator; si malum, misericordia mali: Hoc illud est, quod à Propheta dicitur, ³ De manu vestra factum est hoc. ^{Mal.1.9.} vobis. Item, ⁴ Ipse degeneris vias suas, & ad eandem sententiam a Solomone dicitur, ⁵ Lassare ergo adolescentem in adole- ⁶ scencia tua, & senio, quod pro omnibus his adducet te Deus in iudicium: quia si dicere cur, Scias tibi quidem esse potentiam faciendi; at qui tandem futurum est, ut ratio à te reddenda sit.

Forsitan dices, *An non Sanctus Benedictus ille universa, quae futura sunt, & priusquam extitit quispam, novit eum fere iustum, vel non novit?* Si nosque eam fere iustum, impossibile est, ut non fuisse iustus: Si dixeris Domini novisse eum fere iustum, & ramum possibile esse, ut fuerit insipiens. Ecco sic Deus non novit rem perfectè & adaequatè. Scias mensuram solutionis ad hanc questionem longioram esse terrarum, & latioram esse ipso mari: Quia ad eam plurima fundamenta grandia, & montes excolli peragendi requiruntur: Verum ad presens oportet, ut scias, & probet intelligas, quod nunc super hanc rem dicturus sum. Supradicto secundo capitulo tractatus de fundamentis legis declaravimus, Sanctum Benedictum illum non cognoscere cognitione, quae sit extra conscientiam suam, quod in hominibus accidit: Homo enim, & Scientia, quam habet homo, duo sunt diversa: At ille (exaltatur nomen ejus) & Scientia ejus, una & eadem res est: hoc quidem ejusmodi est, ut non possit Scientia hominis illud perfectè, & adaequatè comprehendere. Quin etiam sicut non potest homo apprehendere, & affiequi præcisam Creatoris essentiam: Quia dicitur, ⁷ Non enim videbis me homo, & tu ^{Exo.33.20.} non. Sic non potest homo apprehendere, & affiequi Scientiam Creatoris: Et hoc illud est quod à Propheta dicitur, ⁸ Non ^{Isa.55.8.} enim cogitationes meæ, cogitationes vestre: nec via vestre, via mea. Hoc cum ita fere haberet, non nostraque virium est intelligere, quo modo sciat Sanctus Benedictus ille creaturas omnes, & earum actiones: At hoc pro explorato habemus sine omni dubio, opera hominis in potestate hominis esse, & Sanctum Benedictum illum nec trahere hominem, nec de-
cernere,

decemere, ut hac velilla faciat. Nec hoc nobis tantum ex autoritate Legis innotescit, sed & per claras demonstraciones ex principiis scientiarum deductas. Et ideo ex revelatione Prophetica dictum est, Hominem de omnibus operibus suis judicari, secundum opera sua, sive bona, sive mala. Et hoc fundamentum est à quo omnia dependent, quæ apud Prophetas dicta occurunt.

C A P. VI.

Textus multi sunt in Lege, & libris Prophetarum, qui speciem præseferunt, quasi fundamentum hoc evertent, & in illis impegerunt plerique mortalium. Exinde enim cogitationem eorum subit, *Sanctum Benedictum illum decernere de unoquoque homine, ut faciat bonum vel malum, nec cor hominis ipsi homini committi, ut illud inclinet quocunque voluerit.* Ecce tibi declarabo fundamentum magnum, per quod textuum illorum omnium expositionem intelligas.

Quo tempore singularis aliquis, vel etiam totius urbis incolæ peccant, atque Peccator ille peccatum admiserit scilicet & voluntariè, ita ostendimus, poenam ab illo exigendum: Novit autem *Sanctus Benedictus* ille, quomodo pena exigenda sit. Est peccator, de quo jus postulat, ut ab illo poena de peccato in hoc seculo exigatur in corpore ejus, vel opibus, vel liberis parvulis (liberi enim parvuli hominis, qui rationis usum non habent, nec precepti jugo alligantur, tanquam posseculo ejus habentur) Et de hoc scribitur, Unusquisque in peccato suo morietur, quod quisque perpetraverit: Et est Peccator de quo jus postulat, ut ab illo pena de peccato in seculo venturo exigatur, nec in illum interfert quicquam damni in hoc seculo: Est denique peccator à quo poena exigitur & in hoc seculo, & in seculo venturo.

3 Hæc dicta accipienda sunt, cum poenitentiam non egerit: Venit si poenitentiam egerit, Pœnitentia pro scuto est, quod pœnis.

ex
o-
ti-
us
Et
o-

qui
te-
e-
m-
a-
li-
um
em
in-
en-
n-
e-
x-
llo
el
qui
n-
is-
e-
c-
n-
or
t:
d
is.

peenis obtenditur. Sicut autem ex se, scienter & voluntarie peccat homo, sic & pœnitentiam agit ex se, scienter, & voluntarie.

Contingit autem peccatum aliquod tam grave, vel tot peccata admittere aliquem, ut apud justum illum Judicem ius postulet, de peccatis illis scienter & voluntarie admissis, hanc peccatorem illum manere pœnam, ut, scilicet, cohíbeatur ab illo pœnitentia, nec ei indulgeatur potestas, quæ per pœnitentiam ab impietate sua redeat, ut indè moriatur, & pereat in peccato, quod perpetravit. Hoc illud est quod per *Isaiam dicit Sanctus Benedictus ille, * Exencia cor populi Isa. 6.10. bujus, &c. Sic etiam dicitur, * At illi subsannabant munios 2Chr. 36. Dei, & parvi pendebant sermones ejus, illudebantque Pro- 16. phetis: donec ascenderet furor Domini in populum ejus, & esset nulla curatio: quasi diceret, Peccarunt voluntate suâ, & defectiones multiplicaverunt, donec tandem in hunc reatum incurrebant, ut ab illis cohíberetur pœnitentia: Nam pœni- tentia illa est *Curatio*. Hinc in lege scribitur, * Ego induravi Exod.7.3. cor Pharaonis. Quia ex se peccaverat principio, & vexaverat Israélitas, qui in terra ejus iniquilini erant (Sicut dictum fuerat, * Venito sapienter opprimamus eum) sententia lata Exod.1.9. est, pœnitentiam ab illo cohíbendam fuisse, ut pœnas lugret: *Sic Sanctus Benedictus ille cor Pharaonis induravit.**

At cur ad eum per Mosen mittens dicit, *Dimitte popu- lum, & age pœnitentiam, cùm prius illi dixerat Sanctus Benedictus ille, cum nolle mittere: dicitur enim, * Novi au- 5. tem quod tu, & servi tuī &c. Item, Iactro antem posuisse? * Exod.9.30 ut omnibus in mundo viventibus notum fieret, Peccatorem, cùm Sanctus Benedictus ille pœnitentiam ab eo cohíberet, non posse pœnitentiam agere; sed iphi fatale esse, ut moriatur in impietate, quam principio voluntarie admiserit.*

Sic & Schon peccatis, quæ illi incumbebant, in reatum incurrerat, ut pœnitentia ab eo cohíberetur: & hoc illud est, quod dicitur, * *Quia induraverat Dominus Deus tuus Spi- ritum ejus, & obfirmaverat cor illius, &c. Sic à Chananzis secundum abominationes eorum, cohíbebatur pœnitentia,*

ad eū ut bellum cum Israele gererent: & hoc illud est quod dicitur. *Jos. 11. 20.* citer, *Quoniam à Domino fuerat hoc, ut inducarentur corde eorum, & pugnarent contra Israël, ut internectione eos occideret. Similiter & inter Israélites tempore Elias, qui defectiones multiplicaverunt, ab iis, qui defectiones multiplicaverunt, cohíbebatur pénitentia: & hoc illud est quod dicitur, 1 Reg. 18. 7. *Ecce tu vertisti cor eorum retrò, i.e. ab illis pénitentiam cohíbuisti.**

7 Ex his constat Deum non decrevisse de Pharaone, ut vexaret Israélites: nec de Schon, ut in terra sua peccaret: nec de Chanaanis, ut abominationes committerent: nec de Israélites, ut stellas & planetas colerent: Sed universi hi ex se peccáruunt, & universi reatum incurserant, ut pénitentia ab illis cohíberetur: Et hoc illud est quod justi & Prophetæ precibus à Domino petere solent, ut vult eos in via veritatis adjuvare: sicut à Davide dicitur, *Dors me, Domine, viam tuam: quia diceret, Nè cohíbeant me peccata mea à via veritatis, cui insistens ad cognitionem vizus tui pervenirem, & unitatem essentiae tuae agnoscere. Sic etiam si hoc intelligendum est, quod ab illo dicitur, Psal. 27. 11. Et spiritum voluntatis confirmas me, i.e. Componis spiritum meum ad faciendum voluntatem tuam, & nè efficiant mihi peccata mea, ut à pénitentia cohíbear: Sed penes me maneat potestas, ita ut redeam in viam veritatis, eamque sciam & intelligam: & sic in omnibus aliis locis, quæ his textibus similia sunt.*

8 At quid sibi vult illud, quod à Davide dicitur, *Dilectis, & propter hoc docebit delinquentes in via, diriges mansuetos, &c. Hoc ideo dicitur, quia amandavit ad eos Prophetas, qui ostendant iis vias Domini, & eos ad pénitentiam revocent: atque insuper potentiam discendi & intelligendi illis indidit: Hoc enim unicuique à natura insitum est, quoniam vii scientia, & iustitia insitit, ut horum defiderio teneatur, & ea inservetur: & hoc illud est, quod à Doctoribus nostris beatae memoriz dicitur, *Qui se ad miserationem accingit, adjuvatur cœlitus, i.e. Se ad eam rem adjuvari partipiet.**

Verum

Verum an non in lege scribatur, "Et subiicient eos servi-
tuti, & affligerent eos?" Ergo decretum est de Egyptiis, ut fa-^{9.}
cerent malum. Scribitur etiam, "Et populus isto consurgens ^{Gen. 15.}
fornicabitur post Deos terre alienos: Ergo decretum est de ^{Deut. 31.}
Israelitis, ut colerent stellas, & planetas: & cur supplicium ab
ipsis summeretur? Quia non decretum est de ullo nominatim, qui
cognoscatur, quod fornicator futurus erat: sed omnes &
singuli ex iis, qui fornicati sunt, & coluerunt stellas, & plane-
tas, si non voluissent colere, non coluissent: Neque enim
quenquam eorum indigitavit Creator, sed mores illius seculi
ostendit. Perinde ac si dictum fuisse. In gente hac erunt iusti,
& impii: num exinde dicere posset impius, de se jamda-
dum decretum fuisse, ut esset impius, eò quod Deus ostendit
Mosi fore impios in Israel? Certè hoc non aliud pre se ferret,
quam quod alias dicitur, "Non decraverunt pauperes in terra-
bientia sua. Sic etiam in Egyptiis, omnes, & singuli ex iis,
qui affligebant, & vexabant Israelites, si non voluissent vexare
eos, pones eos potestas erat: non enim decretum erat de
corro aliquo, & noto: Sed tantum ostendit Deus Abrahamo,
hoc manere tandem semen ejus, ut servitute premeretur in
terra non sua: Et supra etiam diximus, non esse humanarum
vitium cognoscere, quomodo Sanctus Benedictus ille futu-
ra cognoscat.

^{* Deut. 15.}
11.

C A P. VII.

Cum itaque facultas libera unicuique data est, ut decla-
ravimus, emitatur sedulò pénitentiam agere, & oratio
peccatis suis confiteri, & peccata de manibus suis excusare,
ut mortales inter pénitentes inveniantur, & consequantur
tum in seculo venturo.

Semper se contempletur homo quasi jam in articulo mor-
tis constitutum: tādēm enim horā fortè morietur, & depo-
bendetur in peccatis suis permanens: Idcirco ut peccatis suis
è vestigio pénitentiam ager, nec dicat, Cūm seduero, péni-
tentiam agam, fortè morietur ante seūdūcere: hoc illud est.

Canones de Pœnitentia.

24

* Ecc. 9.8. quod Solomon pro sapientia sua dixit, *Omni tempore sint vestimenta tua candida.*

3

Nè dixeris, Pœnitentiam non habere locum nisi in peccato, quod in factis situm est, qualia sunt scortatio, rapina, & furtum: Sed ut oportet hominem de illis pœnitentiam agere, sic etiam ei necessariò incumbit de pravis habitibus, quos habet, seipsum examinare, & pœnitentiam agere de iracundia, odio, invidia, scurrilitate, divitiarum siti, ambitu, gulositate, & similibus: ab his omnibus oportet, ut per pœnitentiam convertatur: atque etiam hæc graviora sunt peccata, quam illa, quæ in factis consistunt: quamdiu enim quis iis submergitur, arduum illi est ab illis recedere: sic etiam a Propheta dicitur, ** Derelinquat impius, &c.*

4

Nè arbitretur quisquam, qui pœnitens est, se à gradu iurorum longè remoyerri propter scelera, & peccata, quæ perpetravit: Non sic se res habet: Sed charus, amabilis, & desideratus est in conspectu Creatoris, acsi nunquam omnino peccasset: Neque hoc tantum: Sed præmium illi in parte bene aucta ponitur: quia gustavit delinimenta peccati, & tamen ab eo subacta concupiscentia recessit: Dicunt Sapientes *Perfectè justos non posse consistere in loco, ubi pœnitentes patiennem habent.* i. e. horum gradum superiorem esse gradu illorum, qui nunquam peccarunt, quia hi concupiscentiam suam magis subegerunt, quam illi.

5

Omnis ad unum Prophetæ de pœnitentia præceperunt, nec redimetur Israel nisi per pœnitentiam. Quin & ex eo, quod in lege occurrit, confidimus hunc exitum manere Israelem, ut pœnitentiam agat sub finem captivitatis suæ, & è vestigio redimatur: Quia dicitur, ** Cum igitur venerint super te omnes sermones isti &c. Et reversus fueris ad Dominum Deum tuum— Reducette Dominus Deus tuus &c.*

6

* Hos. 14.1. Eximia est Pœnitentia virtus, quæ hominem propè ad divinam majestatem admovet: quia dicitur, ** Redito Israël usque ad Dominum Deum tuum. Dicitur etiam, * Convertemini usque ad me, dicit Dominus. Item, * Si pœnitentiam ages, Israël, ait Dominus, usque ad me revertemini: quasi*

* Joel 2.12.

* Jer. 4.11.

quasi diceret, Si per pœnitentiam reverteris, mihi adhærebis.

Pœnitentia propè admovet, qui in longinquo positi sunt:

Qui heri erat exosus Deo, fastidium, in longinquo, & abominatione, is hodie dilectus est, desideratus, in propinquuo, & deliciis: Sic & observabis *Sanctum Benedictum illum*, quibus verbis peccatores longè removet, inidem, vel paribus propè admovere pœnitentes sive singulares, sive multitudinem:

Quia dicitur, * *Et erit in Loco, ubi dictum est iis, Non populus vobis, dicitur eis, Filii Dei viventis.* Item dicitur de Jeconia propter impietatem ejus, * *Scribite virum istum* * *Hos. 1.16.* *sterilem, virum, qui in diebus suis non prosperabitur.* — *Si fuerit vir iste Chonias, Signaculum in manu dextrâ meâ.* Cùm autem in capitivitate suâ pœnitentiam egerat, de Zorobabel filio ejus dictum est, * *In illa die, dicit Dominus exaltatum, assumam te, Zorobabel fili Selathiel, servum meum,* dicit Dominus, & ponam te quasi *Signaculum.*

Quâm eximia est pœnitentiae dignitas? Heri separatus quis erat à Domino Deo Israëlis: Quia dicitur, * *Prophetates vestre separationem fecerunt inter vos, & Deum vestrum:* Clamabar, & non exaudiens erat: Quia dicitur, * *Cum multi plicaveritis orationem, &c.* Mandata prestabat, & hoc ipsum ei in faciem exprobratur: Quia dicitur, * *Quis quaerit bac de manibus vestris, ut ambularetis in atris meis?* * *Quis est in vobis, qui claudat ostia?* &c. Et hodie affixus heret majestati divinæ: Quia dicitur, * *Vos autem qui adheretis a Domino Deo vestro;* Clamat, & exauditur illico: Quia dicitur, * *Eritque antequam clament, ego exaudiem.* Prestat *Isa. 65.24.* denique mandata, quæ placidè, & latè accipiuntur: Quia dicitur, * *Quia Deo placem operata:* Neque hic sifitatur, sed *Ecclesiastes 9.7.* Insuper desideratur, & expetitur: Quia dicitur, * *Et dulce erit Domino sacrificium Iudea, & Ierusalem, sicut dies secundi, & sicut anni antiqui.*

Hic mos, hæc ratio est pœnitentium, ut sint humiles, & mansueti admodum: Si fatui opera eorum pristina exprobantes dicunt iis, Olim hec vel illa faciebatis, olim hec vel illa dicebatis, illis non advertunt animum, sed audiunt, &

E. Letantur

26

Izantur, & sciunt hoc ipsis in meritum cedere: Quotiescumque enim de operibus, quibus peccarunt, pudefiunt, & pudore suffunduntur de iis, augetur illis meritum, & dignitas illorum ex crescere.

10.

Omnis ex parte peccatum est, si quis poenitenti dicat, ministeris operum pristinorum: vel eorum mentionem faciat coram poenitenti, ut eum pudefaciat: vel similia illius operibus commemoret, ut illi in memoriam revocet, quae fecit: hoc omne nefas est, & de eo admonemur, ut pote cum in numero sint contristationum, quae verbo fiunt de iis autem Lex

*Levit. 25. admonet, ubi dicitur, *Nolite contristare contribulos vestros.

14.

C A P. V I I I.

1.

*Deut. 22.7

Bonum illud, quod justis reconditum servatur, est vita seculi venturi: hac vita est, cui non admiscetur mors; hoc bonum est, cui malum non admiscetur: Et hoc illud est, quod in lege scribitur, *Ut bene sit tibi, & prolonges dies, ex traditione accepimus, Ut bene sit tibi in seculo, quod totum bonum est: ut prolonges dies tuos in seculum quod totum est langum, ex illud est seculum venturum.

2

*Numb. 15. 30.

Premium justorum est assequi jucunditatem illa, & in bono ille commorari: Poena impiorum est non assequi vitam illam, sed excludi, & mori; & quisquis vitam illam non assequitur, is ita moritur, ut non vivat in eternum, sed excludatur in impietate sua, & pereat tanquam iumentum: Et haec illa excisio est, quae in lege describitur, ubi dicitur, *excisione excludetur anima ista, ex traditione docent: Excisione in hoc seculo, excludetur in seculo venturo, quasi dicent animam, quae separatur a corpore in hoc seculo, non assequi vitam in seculo venturo, sed etiam ex seculo venturo excludi.

3

In seculo venturo nec corpus est, nec aliquid corporeum; sed anima justorum tantum sine corpore, sicut Angeli presenti: Cum itaque in illo seculo nihil corporeum est, illuc nec comestio est, nec potatio, nec quicquam ex omnibus, quorum corpus humanum indigeret in hoc seculo. Neque illuc ullum acci-

Canones de Penitentia.

27

accidens est ex iis, que corporis pro hoc statu comitantur, qualia sunt sessio, statio, somnus, mors, dolor, risus, & his similia: Hoc assertunt sapientes prisci, *In seculo venturo nec coematio, nec poratio, nec concubitus est; Sed justi sedent coronis redimunt, & splendore maiestatis divina fruuntur.*

Ecce manifestò constat, non esse illic corpus, quia non est ibi coematio, & poratio: Quod vero dicunt, *Justos sedere, et nigratice dicitur: inde enim innuitur, Animas ibi sine labore, & fatigazione subsistere. Similiter quodd dicunt eos Coronis redimitos, innuit scientiam, quia prediti sunt, & cuius beneficio consecuti sunt vitam in seculo venturo, ibi cum illis supereret; & haec illorum Corona est eodem sensu, quo à Solomone dicitur, * In diademe, quo coronavit illum mater ejus.* En autem quod ab Isaia dicitur, * *Et letitia eterna su-* * Isa.35.10; *per caput eorum: At letitia corpus non est, ut in caput requiesceret: Sic & Corona quam huc sapientes dicunt, scientia est. At quid tandem est quod dicunt, *Et fruuntur splendore maiestatis divina?* Quia sciunt, & apprehendunt de precisa essentia Sancti illius Benedicti, quod non sciunt, dum in corpore hoc caliginoso, & terreno versantur.*

Quoties Animæ mentio fit in hoc argumento, non significatur spiritus, qui a corpore dependet, sed forma rationalis, quæ mens est, de Creatore pro modulo suo apprehendens, & mentes separatas, reliquaque Dei opera cognoscens, forma scilicet, cuius rationem declaravimus in quarto capite tractatus de fundamentis legis, haec illa est, quæ vocatur Anima in hoc Argumento.

Vita haec, quia illi mors non admiscetur (mors enim non est nisi ex accidentibus corporis, at huc corpus non est) appellatur fasciculus vitae: dicitur enim, * *Et erit anima Domini* * 1.Sam.25. *mei colligata in fasciculo vita: hoc illud præmium est, quod non datur præmium superius, hoc illud bonum est, ultra quod non datur bonum. Hoc est, ad quod aspiravimus Prophætæ universi: quod & aliquantum multis nominibus appellaverunt parabolice, Montem Domini, Locum sanctitatis ejus, viam sanctitatis, Atria Domini, Fucunditatem Domini, Ta-*

4

5

6

bernaculum Domini, Palatum Domini, Domum Domini, & portam Domini. Sapientes autem illud, sumptu parabolâ à bono, quod justis paratur, Cœnam vocant, & illud etiam pa- sim vocant Seculum venturum.

7

* Num. 15.
30.

Vindicta, quâ non datur vindicta major, hæc est, quod excinditur anima, & vitam illam non assequitur, sicut dicitur, * *Excisione excindetur anima ista: Iniquitas ejus erit super eam;* Et illa est perditio, quam Prophetæ parabolice vo- cant, *Puteum, Foveam, Perditionem, Tophet, Sanguisugam:* Quin & eam qualicunque voce *consumendi*, & *destruendi* insigniunt: Quia illa est consumptio, post quam non est re- surgere: & destructio, quæ in æternum non reparatur.

8

Fortasse tibi vile videbitur hoc bonum, & opinaberis præceptis, & quod homo in via veritatis perfectus sit, præmium condignum non esse, nisi ut quis edat, & bibat opiparis da- pibus accumbens, & formas primarias amplexetur, byssinas, & Phrygionum acu pœtas vestes amictus: & in Palatiis ha- bitet eburneis, instructus vasis argenteis, & aureis: & similia, quod sibi fingunt insulsi illi, & fatui, *luxu perditæ:* Verum sapientes, & qui virtutibus instructi sunt, probè norunt ista omnia vana esse, & inania, nec illis subesse, quod quicquam prospicit: & revera apud nos in hoc seculo non sunt inter eximia bona: sed quoniam corpora habemus, & corporei sumus, illa omnia inter necessaria corporis reputantur: nec ab anima ex- petuntur, & desiderantur, nisi in quantum corpori necessaria sunt, ut corpus expleatur, & sanum servetur: at quo tempore corpus non est, hæc omnia deprehenduntur irrita.

9

Nullus est nobis pro hoc statu aditus, nulla via, quâ per- venire possimus ad apprehensionem, & scientiam eximii illius boni, quo anima in seculo venturo fruatur: Quia nos pro hoc statu non cognoscimus nisi bona corporis, & illa expeti- mus: Sed illud bonum eximum est valde, nec datur ei pro- portio cum bonis hujus seculi, nisi per modum parabolæ: verum, ut secundum accuratam veritatem inter bona seculi venturi, & bona corporis in hoc seculo, ut dapes, & convivia, proportionem institueremus: Non sic se res habet, nam illud bonum

bonum adeò eximium est, ut ei nec disquisitio, nec proportio, nec similitudo respondeat: et hoc illud est, quod à Davide dicitur, * *Quàm magnum est bonum tuum, quod abscondisti timentibus te, &c.* Et quàm ardenter ille idem ad vitam seculi venturi aspiravit, ubi dicit, *Nisi crederem bonitatem Domini in terra viventium?*

Jamdiudum sapientes pristini nos certiores fecerunt non esse humanarum virium, bonū seculi venturi perfectè, & adæquatè apprehendere: item magnitudinem, & pulchritudinem, & substantiam ejus non cognoscere quenquam nisi *Sanctum Benedictum illum* solummodo: Et omnia bona, de quibus Prophetæ apud Israelitas agunt, non esse nisi res corporæ, quibus fructur Israel diebus Messie Regis nostri, quo tempore regnum restituetur Israeli: sed bonis vitæ seculi venturi non esse proportionem, & similitudinem: nec vitam illam Prophetas similitudine expressisse, nè ei similitudine derogarent: Et hoc illud est, quod ab Isaia dicitur, * *Oculus non vidit prater te, Deus, que preparasti expectantibus te:* i.e. Bonum, quod nec aspexit oculus Prophetæ, nec vidit quisquam nisi Deus, a Deo paratum est viro, qui expectaverit eum. Dixerunt Sapientes, *Omnes ad unum Prophetæ non prophetarunt nisi de diebus Messie, sed seculum venturum oculus non vidit prater te Deus.*

Quod autem illud appellant *seculum venturum*, hoc ab iis factum non est, quia illud nunc non existit: quasi hic mundus abolendus esset, & postea veniret illud seculum: Non sic se res habet: sed jam existit, & permanet: Quia dicitur, * *Quod abscondisti timentibus te: Perfecisti. Nec appellarunt illud seculum venturum, nisi quia illa vita supervenit homini post vitam hujus seculi: Secundum hanc enim anima & corpore vigemus: & hæc illa est, quæ ab omnibus primò transigitur.*

C A P. IX.

Postquam constat Præmium mandatorum, & bonum, quod viam Domini in Lege descriptam custodiendo as-

E 3 sequimur,

50 Canones de Pénitentia.

* Dicit. 22.7 sequitur, esse vitam seculi venturi: Quia dicitur, * Ut bene-
fiti tibi & prolonges dies: Item poenam, quam luunt impii,
qui defuerunt vias justitiae in lege descriptas, esse Excisionem:
Quia dicitur, * Excisione excindatur anima ista, iniquitas e-
ius super eam: Quidnam illud est, quod per totam planè
Legem scribitur, Si audiveritis, ad hæc, vel illa pervenietis;
sunt mindis, hæc, & illa vobis accident: Quæ tamen omnia
sunt hujus seculi, ut satietas & famæ; bellum, & pax; do-
minatio, & depresso; inhabitatio terræ, & transportatio;
operum prosperitas, & eorum dispendium; et ceteræ res
humanæ? Vera profectio hæc sunt, & pro certo evenient. Quo
tempore omnia mandata præstamus, ad nos bona hujus se-
culi universa pervenient: et quo tempore transgredimur man-
data, accident nobis mala, quæ in Lege scribuntur: Verum-
tamen non sunt illa bona terminus retributionis in præmium
mandatorum: nec mala illa sunt terminus peccarum, quas a
transgressore omnium mandatorum exigunt; Sed res hoc
quali momento ponderantur.

2 Sanctus Benedictus ille legem nobis dedit: Ea lignum vi-
tae est omnibus, qui præstant quicquid in illa scriptum est.
Qui legem intelligit cognitione perfectæ, & rectæ, per eam
assequitur vitam seculi venturi: Pro quantitate enim operum,
& multitudine scientie suæ assequitur eam. Quinetiam si
Legem præstabimus animo hilari, & alacti, & in ea assidue
meditabimur, in Lege spopondit nobis sè à nobis remotu-
rum omnia, quæ nos à mandatis præstandis impedian, ut
morbos, bellum, famem, & his similia: atque etiam effusa-
rum in nos bona omnia, quæ nobis manus firment ad Legem
præstandam, ut satietatem, pacem, argenti, & auri copiam,
ad eò ut totos dies nostros iis rebus, quæ corpori necessariæ
sunt, non impendamus, sed sedeamus expediti ad discendas
scientias, & mandata præstanda, quo vitam seculi venturi
mereamur. Et sic in Lege dicitur (postquam nobis de bonis
hujus seculi spoponderat) * Et Justitia erit nobis. Sic etiam
nobis in Lege ostenditur, si omisi à Legis scientiâ vanitatibus
* Deu. 6.25 seculli studcamus, (ad eum, qui dicitur modum, * In crassatus
* Deu. 32.1 est

* Num. 15.
30.

*est Jesu[m], & recalcitravit) judicem verum à defectoribus illis remoturum omnia bona hujus seculi, quibus manus fibi firmabant ad recalcitrandum, & insuper allaturum illis mala omnia, quæ impediunt ab acquirendo seculum venturum: in Lege enim dicitur, * *Servies inimico tuo, quem immittere in te. I. 38. 43*
*bi Dominus, quoniam non servisti Domino.**

Illarum omnium benedictionum, & maledictionum expositio hunc in modum procedit, ac si diceretur, Si Domino servietis hilari animo, & viam ejus observabitis, effundet super vos benedictiones illas, & maledictiones à vobis longe removebit, quò poteritis expedite in scientia Legis promovere, in ea laborantes, ut vitæ seculi venturi assequamini: ut bene sit vobis in seculo, quod totum bonum est, & prolongat dies in seculo, quod totum est longum: & siatis compotes utriusque seculi, vitæ quidem ex sententia in hoc seculo, quæ deducit ad vitam seculi venturi: nam si quis hic non acquirit scientiam, & bona opera recondit, non habet, per quod meratur: dicitur enim, * *Quia nec opus, nec rasio, nec sapientia, nec scientia erunt in sepulchro: Si deseratis Dominum, & animus vobis totus est in patinis, in poculis, in lupanaribus, & similibus: tum immittet super vos omnes maledictiones illas, & benedictiones omnes amovebit, donec dies vestros conficiatis in timore, & tremore: Neque cor vobis expeditum erit, neque corpus sanum ad mandata præstanda, ita ut vobis pereundum sit de vita seculi venturi: Et sic fiet, ut voto vestro excidatis in utroque seculo: Quo tempore enim quis in hoc seculo disturbatur morbis, bello, & fame, nec scientia incumbere potest, nec mandatis præstandis, per quæ mereretur vitam seculi venturi.*

3

Ecc. 9. 10.

Hanc ob causam totus Israel, Prophetæ, & sapientes eorum dies Messiae cupiverunt, ut requiem obtinerent ab iis, quæ non finunt illos Legi, & præceptis operam dare, ut decet, ut reperirent fibi quietem, & scientiam proficerent, quæ vitam consequerentur seculi venturi: *Quia illis diebus multiplicabatur scientia, sapientia, & veritas: dicitur enim, I. 11. 9.*
*Repleta erit terra scientia Domini. Item dicitur, * Et I. 31. 34.*

4

E 4.

non

Canones de Pénitentia.

non docebit ultra vir proximum suum, & vir fraterum suum.
•Ezek. 11. Item, "Et auferam cor lapideum de carne vestra. Nam Rex
19. illé de semine Davidis oriundus sapientior erit vel ipso Solo-
mone, & Propheta eximus ad Mosem Doctorem nostrum
proximè accedens, ideoque universum Populum instituet, &
viam Domini docebit: Quinetiam ad eum audiendum om-
•Mal. 4.18 nes gentes confluent: dicitur enim, "Et in novissimo diernum
erit mons Domus Dei preparatus in vertice montium. Ter-
minus autem totius premii, & boni extremi, in quo nec
cessatio est, nec diminutio, hic est; vitam dico seculi venturi:
Verum dies Messiae sunt hoc seculum, etiam seculo transeunte
pro solito suo, nisi quod regnum restituetur Israeli. Jam pri-
dem dixerunt Sapientes antiqui, Nihil interest inter hoc se-
culum, & dies Messie nisi Servitus, & regnum solum-
modo.

C A P. X.

NE dicat quisquam, Ecce ego præsto mandata Legis, &
scientie ejus incumbit, ut recipiam benedictiones omnes,
qua in ea scribuntur, vel, ut vitam obtineam seculi venturi:
Et recedo à peccatis, qua in Lege prohibentur, ut effugiam
maledictiones, qua scribuntur in ea: vel nè excindarè vita
seculi venturi. Non decet ad hunc modum Deo servire: Qui
servit ad hunc modum, præ timore servit: At non erat hic
Prophetarum gradus, nec gradus Sapientum: Neque verò
ad hunc modum servilunt Domino, nisi plebs terræ, & mu-
lieres, & parvuli: hos initiari solent præ timore ser-
vire, donec confirmentur illis sensus, quo serviant præ a-
more.

2 Qui servit ex amore, Legi, & mandatis incumbit, & in
semitis scientiæ incedit, non propter quicquam in mundo u-
niverso; Nec ex timore mali, nec ut acquirat quicquam bo-
ni; sed operatur veritatem eo ipso, quod veritas est, & illi
finis boni est, quod in bono versatur: Hic gradus excelsus est
admodum, nec cum assequitur quilibet ex ipsis Sapientibus:
Estque

Etique hic gradus Abrahemi: Paccis statu, quod
Benedictus ille Amoris sui simulo nobis habuit, id quod
nec, quia non servivit nisi ex amore: Et hic gradus est quod
nobis imperavit, Sanctus Benedictus ille per Mosen, ubi di-
citur, * Et diliges Dominum Deum tuum: Et quo tempore • Deut.6.5.
quis diligit Dominum amore debito, continuo mandat omnia
quia ex amore praestabat.

Quomodo se habet amor ille debitus? Amor ille debi-
tus est, cum quis Dominum prosequitur amore magno, exi-
mio, & firmo admodum, adeo ut anima ejus affixa sit amori
Domini, & obseruetur jugiter, & assidue in illo medita-
bundus, ad modum ejus, qui amore languet: Is ita compa-
ratus esse solet, ut mentem nunquam habeat otiosam, & sou-
lentam ab amore mulieris, quam deperit: Sed de ea jugi-
ter, & assidue cogitat, sive cubet, sive surgat, sive edat, sive
bibat: Hujusmodi amore intensior est amor Domini in eor-
dibus amicorum ejus consignatus: de eo jugiter, & assidue
cogitant, sicut imperavit nobis, * Toto corde tuo, & tota • Deut.6.5.
animâ tua: et hoc illud est, quod a Solomone parabolice
dicitur, * Quia amore langues: et totum *Canticum Cantico* • Cant.2.5.
parabola est ad hanc rem.

Dixerunt Sapientes antiqui, Foras dices, Ecce ego Le-
gi operam do, ut dicescam, ut Rabbi andiam, ut recipiam
primum in seculo venturo: Doctrinæ est dicere, Propter a-
morem Domini. Quicquid agitis, facitis, ut illud non aga-
tur, nisi ex amore Domini. Item a Sapientibus signanter di-
citur, * In mandatis ejus vult validè: non, ne premio manda- • Psal.112.1
torum ejus. Sic eximii inter Sapientes, inter discipulos su-
os, qui subtiliores erant, imperare solebant, illösque seorsim,
& sigillatim erudire, Nolite esse tanquam servi, qui hero mi-
nistrant, eà conditione, ut mercedem recipient; sed estote
tanquam servi, qui hero ministrant non eà Lege; ut recipi-
ant mercedem, sed eò quod horus est, convenit ut serviatis
illi; i.e. Servite ex amore.

Quicunque operam dat Legi, ut recipiat primum, vel ne
infligantur ei poenæ, Legi operam dat, que non est ipsius Le-
gis

etiam eis qui non operari videntur, sed ex timore, & servitio, & subjectione, sed propter suorum Domini totius uerbi qui Legem dedit, is legi operum datum fons Legis gratia; et dixerunt Sapientes, *Homo perpetua operam det Legi, etiam eam, quae non est ipsius Legis gratia*: quia ex auro, que non ipsius Legis gratia locatur, personatur ad illum, que ipsius Legis gratia est. Ideo calumniant parvulos, mulieres, & totum populum terre, illos non docent nisi servire ex timore, & ut recipient præmium, donec confirmant ipsius sensus: & cum ubiorem scientiam consecurantur, mysterium hoc iis sensim, & paulatim perfaciunt, eosque placide affuefaciunt ad hanc rem, donec apprehendant, & sciant eam, & serviant ex amore.

6

Notam, & manifestum est, amore in Sancti Benedicti illius cordi hominis non alligari, donec jugiter, & assidue in cogitatione, ut decet; et valedicat omni, quod in mundo est, extra illum amorem: Sicut ipse mandavit dicens, *Ex toto corde tuo, & ex tota anima tua*: Nemo Sanctorum Benedictum illum diligit, nisi per scientiam, quæ illum cognoscit: et secundum scientiam erit & dilectio: Si exigua fuerit scientia, exigua dilectio erit; si multa scientia, & multa dilectio. Iacinto oportet hominem se totum unicè dedere ad discendas scientias, & illos apparatus acquirendos, qui cum ad cognitionem Creatoris, sibi, quantum pro viribus naturæ humanae datur, accuratissimam deducant, si. *cum inter alios de fundamen-*
tit Legis declaran-
vimus.

E N D.